

Sygn. akt II Cz 3082/19

POSTANOWIENIE

Dnia 13 stycznia 2020 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział II Cywilny – Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Barbara Kursa (sprawozdawca)

Sędziowie: Zbigniew Zgud

Paweł Szewczyk

po rozpoznaniu w dniu 13 stycznia 2020 roku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku Z. M.

przy uczestnictwie W. M.

o zabezpieczenie spadku po L. M. (1)

wskutek zażalenia uczestnika Z. M. na punkt I postanowienia Sądu Rejonowego dla Krakowa- Krowodrzy w Krakowie z dnia 30 września 2019 roku, sygn. akt I Ns 902/19/K.

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że wniosek o udzielenie zabezpieczenia oddalić w całości;
2. zasądzić od wnioskodawcy Z. M. na rzecz uczestnika W. M. kwotę 150 zł (sto pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

SSO Zbigniew Zgud SSO Barbara Kursa SSO Paweł Szewczyk

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy zaskarżonym postanowieniem w punkcie I zabezpieczył spadek po L. M. (2) z domu M., zmarłej 11 maja 2019r. w N. poprzez dokonanie spisu inwentarza spadkowego po L. M. (1); w punkcie II oddalił wniosek w pozostałym zakresie; w punkcie III zlecił wykonanie pkt. I niniejszego postanowienia Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie M. G..

W uzasadnieniu Sąd wskazał, że wnioskodawca Z. M. złożył wniosek o zabezpieczenie spadku L. M. (1), zmarłej 11 maja 2019r. w N.. W uzasadnieniu wywodził, iż zmarła była matką jego i uczestnika W. M. oraz że wedle jego wiedzy w skład spadku wchodzi nieruchomości gruntowe położone w N. oraz ruchomości znajdujące się w domu, w którym zamieszkiwała ona do chwili śmierci. Wnioskodawca argumentował, iż w dniu pogrzebu matki uczestnik nie wpuścił wnioskodawcy do domu oświadczając, że nieruchomość, w której zamieszkiwała spadkodawczyni do śmierci należy już do jego syna. Zdaniem wnioskodawcy w świetle powyższego zagrożone są prawa wnioskodawcy, jako spadkobiercy i konieczne jest zabezpieczenie spadku. Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z art. 634 k.p.c. spadek zabezpiecza się, gdy z jakiegokolwiek przyczyny grozi naruszenie rzeczy lub praw pozostałych po spadkodawcy, zwłaszcza przez usunięcie, uszkodzenie, zniszczenie albo nie usprawiedliwione rozporządzenie, zaś stosownie do art. 635 § 1 k.p.c. sąd dokonuje zabezpieczenia spadku na wniosek lub z urzędu. Sąd uznał, że wnioskodawca w przytoczonym we wniosku

okolicznościami uprawdopodobnił, że grozi mu naruszenie jego praw poprzez zniszczenie czy też nieusprawiedliwione rozporządzenie praw pozostałych po spadkodawcy. W ocenie Sądu wystarczające jest do zabezpieczenia jego interesów dokonanie spisu inwentarza majątku spadkowego po zmarłej albowiem uchroni to majątek spadkowy przed jego nieuprawnionym pomniejszeniem.

Zażalenie na punkt I postanowienia złożył uczestnik. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił błędne i dowolne przyjęcie, że w sprawie grozi naruszenie rzeczy lub praw wnioskodawcy, podczas gdy rzeczom i prawom spadkodawcy nie grozi żadne naruszenie, a w szczególności zniszczenie ani nieusprawiedliwione rozporządzenie. Nadto wniósł o zasądzenie na rzecz uczestnika kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie było zasadne.

Na podstawie art. 634 k.p.c. spadek zabezpiecza się, gdy zostanie uprawdopodobnione, że z jakiegokolwiek przyczyny grozi naruszenie rzeczy lub praw majątkowych, które w chwili otwarcia spadku były we władaniu lub należały do spadkodawcy, zwłaszcza przez usunięcie, uszkodzenie, zniszczenie lub nieusprawiedliwione rozporządzenie. Z przepisu tego wynika, że niezbędną przesłanką zabezpieczenia spadku jest stan zagrożenia rzeczy lub praw wchodzących w skład spadku. W istocie wnioskodawca oprócz powołania się na treść tego przepisu nawet nie wskazał żadnej z przesłanek wymienionych w art. 634 k.p.c., a tym bardziej ich nie uprawdopodobnił. Podał jedynie, że nie wpuszczono go do domu spadkodawcy, który chciał odwiedzić ze względów sentymentalnych i w uzgodnieniu z uczestników pozyskać pamiątki po matce.

Jak wynika z dołączonego do zażalenia aktu notarialnego nieruchomości zabudowana domem mieszkalnym jednorodzinny w miejscowości N. na ul. (...), będąca w posiadaniu wnuka spadkobierczyni, co do której wnioskodawca podnosił, że wchodzi w skład spadku, w rzeczywistości jest własnością J. M. i nie wchodzi w schedę spadkową po zmarłej L. M. (1) z uwagi na dokonaną darowiznę na jego rzecz. Co do reszty przedmiotów mających wchodzić w skład spadku, jak rzeczy osobiste zmarłej oraz nieruchomość gruntowa o powierzchni (...) ha o numerze księgi wieczystej (...), to wnioskodawca nie wykazał, by groziło im jakiegokolwiek naruszenie. Jak wynika z podanego przez uczestnika adresu, zamieszkuje on w domu, w którym znajdują się rzeczony pamiątki po zmarłej, co pozwala na domniemanie, że jest w ich posiadaniu- i na co wskazuje także twierdzenie wnioskodawcy, że chciał wziąć pewną ich część dopiero po uzgodnieniu z uczestnikiem. Należy podkreślić, że uczestnik W. M. także znajduje się w kręgu potencjalnych spadkobierców po zmarłej, ponieważ tak jak wnioskodawca był jej synem- na co wskazuje także sam wnioskodawca we wniosku o udzielenie zabezpieczenia. Także w akcie notarialnym o poświadczeniu dziedziczenia, rep. A nr. (...) wskazał, że do kręgu spadkobierców ustawowych należy także W. M. oraz oświadczył, że nie posiada wiedzy o testamentie pozostawionym przez zmarłą. Jak podnosi się w literaturze, wykładnia celowościowa przepisu 634 k.p.c. prowadzi do wniosku, że zakresem jego regulacji objęte są wszelkie sytuacje, w których majątek spadkowy pozostaje bez należytej ochrony, ponieważ spadkobiercy nie objęli spadku, a zarząd nad majątkiem spadkowym nie został przejęty przez wykonawcę testamentu lub kuratora spadku (por. Dziewulska Monika, Świczkowski Jarosław, Urban Jarosław, w: Świczkowski Jarosław (red.), Zabezpieczenie spadku i spis inwentarza. Komentarz do art. 627-639 k.p.c., Wolters Kluwer 2016, Lex). W szczególności niebezpieczeństwo nieusprawiedliwionego rozporządzenia, jako przesłanka zabezpieczenia, zachodzi wtedy, gdy istnieje obawa rozporządzenia rzeczą lub prawem przez podmiot, który bezprawnie włada rzeczą lub ma możliwość bezprawnego dysponowania prawem na niekorzyść spadkobiercy lub innej osoby zainteresowanej. Niewątpliwie chodzi tutaj jednak o taki podmiot, który nie legitymuje się statusem spadkobiercy. Stan zagrożenia wynikający z braku należytej ochrony majątku spadkowego ustaje bowiem po objęciu spadku przez spadkobiercę, który przecież nie jest osobą która bezprawnie włada przedmiotami wchodzącymi w skład masy spadkowej. Już na marginesie Sąd wskazuje, że wnioskodawca nawet nie podnosił, by uczestnik władał wskazywaną nieruchomością gruntową oraz by w jakikolwiek sposób czynił próby zniszczenia czy rozporządzenia przedmiotami po zmarłej. Uczestnik ponadto dobrowolnie sporządził wykaz inwentarza i przedłożył go Sądowi w niniejszym postępowaniu. Potrzeba zabezpieczenia spadku na podstawie art. 634 k.p.c. w tej sytuacji zatem nie zachodzi. Oceny tej nie zmienia ewentualny spór dotyczący ustalenia

kregu spadkobierców i przysługujących im udziałów w spadku, który może w przyszłości powstać w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku, ani ewentualny spór związany z rozporządzeniem poszczególnymi składnikami majątku spadkowego bez zgody pozostałych. Tego rodzaju wzajemne roszczenia wchodzących w rachubę spadkobierców mogą być bowiem przedmiotem postępowania o dział spadku albo postępowania o zarząd majątkiem spadkowym. Z kolei do rozstrzygania sporów między spadkobiercą, który objął spadek, a pozostałymi spadkobiercami nie służy instytucja zabezpieczenia spadku, lecz tryb postępowania regulowany przepisami o zarządzie rzeczą wspólną (art. 200- 208 k.c. i art. 611- 616 k.p.c. w zw. z art. 1035 k.c.) Okoliczności sprawy niniejszej zatem jednoznacznie wskazują na brak podstaw do zabezpieczenia spadku na podstawie art. 634 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zatem zaskarżone postanowienie na mocy art. 386 k.p.c. oddalając wniosek u udzielenie zabezpieczenia w całości.

Uznając, że między stronami w postępowaniu zażaleniowym wystąpiła sprzeczność interesów, Sąd Okręgowy o kosztach orzekł na mocy art. 520 § 2 k.p.c. i zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 150 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, na które złożyła się opłata od zażalenia w wysokości 30 zł oraz wynagrodzenie dla profesjonalnego pełnomocnika w kwocie 120 zł wyliczone w oparciu o § 10 ust. 2 pkt 1 zd. 2 w zw. z § 6 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

SSO Zbigniew Zgud SSO Barbara Kursa SSO Paweł Szewczyk